

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Feliratos szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytősdékben.

A politika felfordulása.

Se egészében, se részleteiben nem helyeseljük a Justh-párt gőzzé válását.

Nem helyeselhetjük, hogy Ausztria, a felix Austria újra a markába röhögessen és boldogan nézhesse, hogy a magyarok ismét egymás haját ráncigálják. Nem helyeseljük, nem helyeselhetjük, hogy egy országos párt egy nagy ebéd után lehurrogja a Kossuth-név örökösét, a ki lehet talán oportunistus ember, lehet talán nem erőszakos diplomata is, de jó magyar ember s a kinek a neve Magyarországon egy fogalom, egy olyan törekvés, a melynek fénye történelmünk jövőjébe kell, hogy világot vessen.

Most ezt a nevet hurrogták le.

Ne higgye senki, hogy nem ártottak vele ideális történelmi tradícióinknak és jövődönk kialakulásának. Hiszen annak a gyűlésnek a lefolyását olvassák szerte az egész országban.

És most mi lesz?

Talán a Justh-párt most többet tud kivívni az ország javára? Most már engedni fog Bécs azért, mert ők lemondtak egy csomó állásról, Justh a képviselőházi elnökségről, Batthyány, Mérey az alelnökségről? Most már bizonyosan meglesz elsősorban a bank, aztán az önálló vámterület, meg a hadsereg s azután a többi

nemzeti vívmány? Vagy talán Justh csak a felelőstől kiabálásból akart kiszabadulni, hogy ezután felelőség nélkül kiabálhasson, döngethessen olyan kapukat, a melyek nem nyíltak fel akkor, a mikor ő referált a királynak és nem nyílnak fel akkor sem, ha messziről kiabálnak a császárnak.

Teljesen tudnók érteni a helyzetet, ha Magyarország önálló, a maga jogaival és kivánságaival rendelkező állam volna, ha a kezünkben volna a hadsereg, az erő, a pénz és nem csupán a vágyak. Más volna a helyzet, ha nekünk csak *akarni* kellene, egyhangulag *akarni* valamit s akkor megnyílna előttünk minden, a meddig a vágyaink terjednek. De mi egy összekötözött ország vagyunk, ki vagyunk szolgáltatva egy gyűlölt, átkozott hatalmasságnak, a mely vérünk, életünk, jogaink, mindenünk felett rendelkezik, a mely alól csak egy sikeres forradalom árán szabadulhatnánk. De hát ki akarhat forradalmat, ki akarhatja a nemzetet öngyilkosságba kergetni.

Mi nem hisszük, mi nem tudjuk hinni, hogy a koalíciónak bármely tagja nem becsületesen, nem jóhiszeműen, nem az ország javára akarta érvényesíteni kezébe adott hatalmát és erejét. Mi hisszük, hogy a hatalom letéteményesei elkövettek mint a nemzet haladása érdekében, ahogy

Justh Gyula elmagyarázott ott a királyi kihallgatáson mindent az uralkodónak nemzetünk vágyairól és törekvéseiről. Ha nem sikerült nekik kivívniok azt, amiért sikra szállottak, az nem az ő hibájuk, a történelem és az Isten színe előtt nem ők felelnek érte, hanem a király, aki nemzeti vágyaink útjába áll. A mi állásfoglalásunkat a koalíció vezéreibe, a vezéreknek becsületes hazaféltésébe, önzetlen munkálkodásába vetett hitünk igazgatja.

És épen ezért tartjuk károsnak az ország jövődjére a Justh-csoportnak a bombavetését.

Mert: mit fog tenni a Justh-csoport, ha a legközelebbi királyi kihallgatás a nemzetre nézve kedvező hírekkel végződik? Mit fog tenni? Ismét össze fog állani a régi függetlenségi Kossuth-párttal? azzal a párttal, amelyet tegnap még legyalázott, kiüldözött, hazafiatlannak, becsületlennek nyilvánított?

Vagy: a királyi döntés nem fog eredménytelenné végződni a nemzet óhaja szerint? Mi lesz a követelmény akkor? Az, hogy az egész nemzetnek ismét koalícióba kell állani s együttes erővel kell küzdeni, birkózni talán a végkimerüléssel, mindaddig, míg Ausztriától ki nem csikarjuk a nemzetünket megillető, törvénybe biztosított jogokat. Mi hisszük, hogy a koalíció bármely pártjában van annyi hazafiság, hogy

Gyárak.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Aki Chicagot megnézi, természetesen nem mulaszthatja el, hogy meg ne nézze a nagyszerű Pullmann-gyárat, ahol a Pullmann-kocsik készülnek, a legszebb, a legművészebb és legkényelmesebb vasuti kocsik, a melynek ez idő szerint az egész világon vannak. Ez már nem is gyártelep, hanem egy szépen szervezett város. Magában a gyárban 15 ezer ember kap évente alkalmazást. Ennek a 15 ezer embernek meg van itt mindene, hiszen a Pullmann-gyár Chicago egyik sarkán, a várostól legalább egy óra járásnyira fekszik. Sokan nem laknak a gyár közelében, de a kik ott laknak, azok el vannak látva mindennel. Van postájuk, vasuti állomásuk, bankjuk, vendéglőik, fizleteik, ahol a kurtaszáru angol pipától kezdve a gyermek-kocsi összes szükségletéig minden kapható. A gyárban elkészítik a Pullmann-kocsi minden részletét, a legkisebb szögtől, a kárpitos és fényező munkájáig. Kovácsok, gépészek, lakatosok, bogárnokok, asztalosok, fényezők, kárpitosok s a jó Isten tudja hány ember

dolgozik itt nagyon keserves és kevésbé keserves munkában. Körülbelül 15 ezer különféle kocsit készítenek évenként. A gyár azonban folyton terjeszkedik s a mint hallottam, a jövő évre már 30 ezer kocsira van megrendelése.

Bizony óriási tömeg ember kap itt naponta kenyeret. De nem csekély azoknak a száma sem, a kik alkalmazást keresnek, de nem kapnak. Mikor a gyár igazgatóságánál bebocsátást kértünk, egész sereg ember állott ott, akik sóvárgó szemekkel munkát, alkalmazást kértek. Isten tudja, talán napokon át nem ettek, talán éhező családjuk, gyermekeik várokoznak a betevő falatra. Ha a gyárban van rájuk szükség, alkalmazzzák őket, ha nincs rájuk szükség, rideg szóval mondják ki a nemet. És ha ma eleget tettek a megrendelésnek, elbocsátanak egyszerre százat, ezret, ötezet, annyit, a mennyire nincs szükség. Hogy azok valamennyien hol kapnak kenyeret, senki se törődik vele. A gyárnak nincs szíve, az kőből, meg vasból van. A gyáros pedig szintén kőnek és vasnak, egy gép alkatrészének tekinti az embereket, amelyet nem ken meg olajjal, ha szüksége nincs rá.

Ezért koplaltak a magyarok ezrei és tizezei az elmúlt két évben, mikor az elnökválasztást megelőzőleg megakadt az üzleti forgalom. A gyárosok nem tudták, hogy kezdek-e nagyobb vállalkozásokba, vagy hogy a tőkésüket tanácsosabb lesz pihenetni egy darabig. Egyik napról a másikra ezek veszítették el a betevő falatjukat s mivel a magyar, épen úgy mint Amerika többi népe kevés kivétellel, nem szokta meg a takarékoskodást, hanem él egyik hétről a másikra, a munka megakadással mit volt egyebet tenniük, mint adósságot csinálni, vagy koldulni, vagy pedig seregestől jöttek vissza államköltségen az elhagyott, sokszor kigúnyolt, sokszor visszasírt óhazába.

Valahol Norvégiában láttam Rodinnak, a kiváló szobrásznak egy-két modelljét a munkában összetört, a géppé devalválódott emberről. A kifejezéstelen, lélek nélküli, többé nem ésszel, hanem csak izommal dolgozó, buta izomból és csontból álló szervezettől, amit kiemelkedetebb állapotában embernek, lelkes lénynek szoktunk nevezni.

Sokszor eszembe jutott ez a kép s mindig kételkedtem az igazságában. Nem! Lehetetlen! Az ember nem süllyedhet annyira.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ág- és asztalneműekben,
színes és fehér harchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mai lapunk 6 oldal.

00000631

ennek a küzdelemnek a munkájába beleálljon, úgy, mint a hogyan 4 esztendővel ezelőtt szívvel-lélekkel vállalta a harcot a hatalom ellen a jogért. Mi nem tartjuk rosszabb fegyverforgatónak egyiket sem Justh Gyulánál. S épen ezért tartjuk rosszának, ezért ítéljük el teljes meggyőződéssel Justh Gyula robbantását, amely csak egynek, csak egyetlenegynek árthat: a magyar hazának.

ÜJDONSAGOK.

— **Zichy Nándor gróf ünneplése.** A Szent István Társulat Zichy Nándor grófnak, fáradszaktalan elnökének nyolcvanadik születésnapja alkalmából 1909. november 13-án diszközgyűlést tart. A diszülés sorrendje:

Isten dicsősége. Beethoven. Énekli a Szent-Imre-Kollégium énekkara, *Hackl N. Lajos* tanár vezetése alatt.

Megnyitó beszéd. Mondja dr. *Városov Gyula* kalocsai érsek ur.

Üdvözlő dal. Kontor E. Szövegét írta Erdősy Károly. Énekli az énekkar.

Gróf Zichy Nándor és a Szent István Társulat. Mondja dr. *Giesswein Sándor.*

Pápai Hymnus, Erkel: Hymnus. Énekli az énekkar.

Az ünnepély d. u. 5 órakor kezdődik.

— **A Szent György-kórházról.** Répászki Ferenc a Szent György-kórház felkése aki hosszabb időre a zsámbéki plebániára volt kénytelen kiküldve, a kórháznál viselt állását ismét elfoglalta.

— **A patronázs.** Áldozatkész és jóságos női lelkek régóta fáradoznak már azon, hogy a veszálynyak kitett leányokat maguk köré gyűjtve hasznos és szórakoztató foglalatossággal igyekeznek lekötni akkor, a mikor a veszály rájuk

nézve legfolyékosabb. Eddig a patronáznak, a leányvédő intézménynek egyik nagyobb formáját látjuk, a mikor a nagyobb leányokkal foglalkozott. Most egy másik irányban folytatja a jótékony intézmény munkáját, a kisebb, még ismétülő iskolába járó leánykakat gyűjti maga köré, hogy az 5 lelkük megmentésével veszdődjék. Ezeket — a mint halljuk — a belvárosi leányiskolában gyűjti össze. Hogy ez a munka mily áldásos és mennyi haszonnal jár, mindenki beláthatja, a ki nem felejt leánygyermek pszechológiáját ismeri. A minden jök adományozója bizonyára százszoros áldásban részesíti ezt a munkát, mi pedig szívesen ajánljuk a jóakaró közönség szíves figyelmébe és áldozatkésztségébe.

— **Érdemrend viselési engedély.** A király megengedte, hogy beszniei László Albert csendőrezdes a spanyol királyi érdemrend 2. osztályát, Nagy Vilmos csendőrszázados soproni szárnyparancsnok, rományai Czogler Gusztáv lovag csendőrfőhadnagy, volt veszprémi szakasparancsnok, a spanyol királyi katonai érdemrend I. osztályát s végül Horváth József Géza VI. sz. csendőrküldetbeli járásörmester a spanyol királyi katonai érdemrend ezüstkeresztjét elfogadhatták és viselhesék.

— **A kath. autonómia ügyében.** A kath. autonómia kérdését a kormány ingadozása kétségessé teszi. Apponyi kultuszminiszter kezében biztosítva látszott a kath. autonómia kérdése, az ő távozása azonban a kath. autonómia kivívásában is hanyatlást jelentene. A közfelfogást, a törvényhatóságokat, az országgyűlést azonban állandóan táplálni kell a kath. autonómia sürgetésével. Az alkalom erre soha ilyen kedvező nem volt mint most. A törvényhatóságokon a sor, hogy a felvetett kérdést aludni ne hagyják s azt előrevigyük. Sopronvármegyében, ahol a népszövetségi szervezet gondos szorgalmas munkája folytatja a kath. szellemi mind inkább tért foglal a törvényhatóságokban is, az ismert szekularizációs buzalom visszhangjaként a megyei törvényhatóság határozatot hozott, amely szerint

felhívja a képviselőházat, hogy a kath. autonómia ügyét mielőbb rendezze. A határozatot pártolást végett megküldötte az összes törvényhatóságokhoz. Hozzánk már megérkezett. A legközelebbi közgyűlés tárgyalni fogja. Nem kételkedünk benne, hogy vármegyénk szívvel-lélekkel hozzácsatlakozik.

— **Nagylelkű adomány.** *Telecsky János* dr. pénzügyminiszteri államtitkár Rácalmáson elhunyt édesanyjának emlékére a községi szegényeknek 600 koronát, az iskolának 400 koronát, s a kath. körnek, mint említettük, 400 koronát adományozott. A község lakossága hálásan gondol vissza a nagylelkű államtitkára, aki a községben élte ifjú korának kedves emlékeit éveit.

— **Népszövetségi munka.** A népszövetségi közélet áll ahhoz, hogy a tagületmények szerint, új évet kezdjen. Megjelent a naptár, amely a maga tartalmas élvezetes, tanulságos voltával már is föltéri a tagdíjat. A naptárok kiosztása a jövő vasárnapi gyűlés alkalmából lesz. A népszövetségi munkának egyik igen érdekes és hasznos útjára áll kivétel előtt. A csoportvezetők lelkesen elhatározták, hogy a naptár kiosztás alkalmával gyűjtést fognak indítani a kath. sajtó segélyezésére. A naptár kiosztás alkalmával tényleg előnyösnek fog bizonyulni a gyűjtésre. A tartalmas szép naptár bizonyára sokakat fog fellelkesíteni arra, hogy ügyeinek dialalára, amelyeknek egyik tekintélyes felét alkotja a kath. sajtó, áldozatokat is tudjunk hozni.

— **Uj ref. főtanító.** Bózsa Péter polgári református főtanító nyugalmába vonultával megüresedett főtanítói állásra Szabó Sándor makói tanítót hívta meg a református egyházközség.

— **A Fejermegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.** F. hó 8-án d. e. fél 11 órakor tartotta a Fejermegyei Gazdasági Egyesület közgyűlést Koller Pál elnöklété alatt. A közgyűlés felvetett kisméivel bővebben kívánunk foglalkozni, most csak a gyűlés vázát adjuk a következőkben:

A közgyűlést 10 órakor választmányi ülés előzte meg, melyen elhatározták, hogy az OMGE vezetőségét felkéri a tél folyamán az intelligens birtokosok számára egy gazdasági szaktanár bevonásával való előadások tartására. A földmivelügyi minisztertől kéri a gazdasági cseléd betegségyőzőnek minél előbb való létesítését,

Hiszen így alantabb áll, mint az igába fogott állat.

Amerikában meggyőződtem, hogy ezek a képek a valóság fotografái. Aki azokat látta, tudós, művész, nagy megfigyelő volt. Épen a déli pihenő táján járkáltunk a kovácsok műhelye körül. Egy ajtórs felén léptek a szabadba s ott a piszkos földre leültek pihenni. Nem ettek, nem dohányoztak, talán nem is pihentek, csak a dolgozó feszülő izmaik álltak meg egy félórára. A kórhóban lógogott, síszerűen, patogott a tűz. Rávetette a fényét azokra a nyomorult arcokra. Kormosak voltak mint egy kémény-epró, a verejték azonban sűrű, szakadó barázdákat bájta a meggyötört, ráncossá vált az arcok gödreibe. A ruhájuknak lehetetlenségűt színe valamikor, de most olajtjal, korommal, mocskokkal van fedve. Megálltam mellettük s hosszan, fájdalommal néztem. Nem vettem észre, csak néztek lefelé, érzéketlenül, mozdulatlanul, mint Rodin szobrai, nem is mint annak a valamikor élő mintái, de mint maguk azok a bronzból kiöntött élettelen szobrok.

Ezt teszi Amerika az emberekből.

Sokféle gyárat bejártam Amerikában. Voltam dohánygyárban, a Hammond-féle irógépgyárban, kalapgyárban stb. megnéztem a Kuntz Tivadar féle asztalos-gyárat Clevelandban. Irháték talán róluk, de olvasóm azt hiszem, szívesen fölmentenek alóla. Szakember nem lévén, könnyen tévedhetnek, ha pedig szakember volnék, az aprólékosággal unalmassá válnék.

Csak a legutóbbinál akarok még megállni, azért mert magyar emberről van szó, a ki bár Mecenzéről Szepesmegyéből, a németek közül való, de magyar volt

tát most se tagadja meg. Sok milliót szerzett s a magyarságnak nem egy esetben nagylelkű pártfogója volt. Mint egyszerű asztalos legény vádrolott ki Amerikába s ma igen sok magyar embernek is ad kenyert s két hetenkint 40 ezer dollárt fizet ki munkabérere. Az egész nagy gyárban jóformán nem készítenek egyebet, mint varrógépasztalt. A jó Isten, meg Kuntz Tivadar tudja, hogy hány darabot évenként. Bementünk a raktárba s jártunk emeletről emeletre s nem találtunk benne egyebet, mint a varrógépasztalok százait. A munkások százi gyártják ezt rövid, alig pár arasznyi asztalokat. Minden munkás itt is csak egy dolgot végez. Illetőleg végeztet, mert a fő mindezt a gép. Ez a fűrészt alá tartja, az gyalultat egyet rajta, a harmadik egy lyukat üt bele, ötödik századik folytatja a munkát. Megállás nincs, csak ha a gyár megáll. De hajszálig tökéletes munkát is végez valamennyi, hiszen éveken keresztül teszi ugyanazt, úgy, hogy akár álomban is azt teszi már. Ez a titka a gyári munkák óriási sikerének, hogy a munkásköz tulajdonképpen gép lesz már, a mely a gyorsaságban és biztonságban messze túlhaladja az egyformasságot nem szokott s bele nem ügyesedett embert. Így van ez minden gyárban.

Kuntz Tivadar sikere ezenfelül abban leli magyarázatát, hogy mindent első kézből kap. Kanadában, Dél-Amerikában, vagy Afrikában egész erdőket vesz. Kiküldi a mérnökeit, hogy az üzlet jó lesz-e? Azok kismítanak mindent az utolsó fillérig s ha az üzlet jónak látszik áll, az alkú. Hogy mennyi erdeje, fája, telepe van, a könyvből tudja, de a legtöbbet sohase látta. Azért, mikor a magyar árvaház számára kértek tőle tert-

letet, fölhatalmazta a kérelmezőket, hogy válogassanak a birtokaiból. Ő nem tudja, hogy melyik felel meg jobban a célnak, de a melyik jó lesz, ő kész a nemes cél érdekében tőle megválni.

A mi nagyon szép.

Sokat, nagyon sokat írtam már Amerika városairól, népeiről, de egyről nem írtam még, a mi pedig minden alkalommal teljes lelkesedésre ragadott: Amerika szép házairól.

Ne gondolja senki, hogy az amerikai mindig prózaí. Sőt! pl. a hazaiban és azok körül anyai kedvességet, poézist és igazi szépséget tud egyesíteni, hogy az idegen ember, ha másért nem, de ezért az egyért nagyon sokat el tud neki felelteni. Ha egy új városba mentünk, egyik legkedvesebb szórakozásunk az volt, hogy elmentünk a kissé gazdagabb angolok által lakott városrészekbe. Itt aztán mintha kieserléltek volna mindent. Keresztül megy az ember 20—30 utcán, sokszor mint pl. South Bendben a város három negyed részén s azt találja, hogy minden csupa poézis. Az utcák szélén 2—4 vagy 6 sorban gyönyörű fasor díszel. Sok helyen 50—60 esztendő fák s olyan ágakkal s akkora terebélyvel, hogy egész ház helyét elfoglalják. Amerikában egyébként is remekül díszlenek a fák. Sok eső van s félesztendeig erős meleg neveli a természetet. A tölgyeknek, hársaknak, szilfának, juharfának — különösen ezek díszlenek — legfőbb helyen szintje kétszer-háromszor akkora a levejük mint minálunk s oly husos, vastag, mintha a kövérséggel dícsokélni akarna. A kocsituton, gyaloguton a legtöbb helyen teljesen árnyékban jár az ember.

Tervebe vették a helybeli 17. honvédegyalgezed legénysége számára való téli elméleti és nyári gyakorlati gazdasági előadások tartását.

A közgyűlés jóváhagyta az Ármos Jenő titkár által előterjesztett jövő évi költségvetést és munkaprogramot. Az egyesület a jövő évben két háziipari tanfolyamot, több községben ismeretterjesztő előadásokat, szarvasmarha és lódiáját, májusban pedig tenyészbika vásárt fog rendezni, államségéllyel tenyészszűkeket szerez be és azokat kiosztja.

A műtrágya-gyár létesítéséhez 4 tagu bizottságot küldtek ki. Ármos Jenő titkárt újabb 3 évre megválasztották. Közgyűlés Zichy Nándor gróftól 80. születésnapja alkalmából üdvözlő s az egylet alapítása és felvirágztatása körül kifejtett buzgalmaért díszelnökké választja.

A tisztikarnak buzgó munkásságáért való köszönetnyilvánással a közgyűlés véget ért.

— **Képviselőink.** A függetlenségi párt kettészakadása vármegyénk képviselőit is megosztotta. Kossuth Ferencet — mint megirtuk már — eddig Csontos Andor követi csupán. Mandorfi Géza báró, Madarász József pedig a Jusht csoportban keresik az ország boldogulását. Utólag ehhez a csoporthoz csatlakozott még Horváth Gyula dr. a csákvári kerület képviselője, aki egy idő óta szinte teljesen elvesztette kedvét a politikai szerepléstől és a nyár folyamán a mandátumáról való lemondással is foglalkozott. Koller Tivadarról még mindig nem tudunk semmit.

— **Eljegyzés.** Borján Géza műkertész eljegyezte Susánszky Juliska kisasszonyt Sárszentmihályon.

— **A Vizivárosi templomnak.** Lapunk szerkesztőjéhez újabban ismét érkeztek be pénzadományok az építendő vizivárosi templom javára. Egy ismeretlennek maradni kívánó polgártársunk 150 koronát adott e célra. Schier József pátkai plebános 2 koronát, Holly Géza dr. vizivárosi biz. tag pedig esküdtészi napidíját, 8 koronát ajándékozott a nemes célra. Midőn emes szép ajándékokért hálás köszönetünket fejeztük ki, egyszeresmind örömmel hívjuk fel a figyelmet Holly Géza dr. szép példájára. Eljenek a követők!

— **Bizottsági tagválasztás.** A mint tudvalévő, a Palotavárosban két, a Tóvárosban egy városi bizottsági tag állása megüresedett. Ott részben Németh János biz. tag lemondásával és Richter József halálával, itt pedig id. Almásy Ferenc elhunytával. A függetlenségi kör, melynek tőrszéből való mind a három biz. tag, legutóbb tartott ülésében gondoskodott is új tagok jelöléséről. Németh Jánost a ki visszaköltözött városunkba, újra jelölte, a másik állásra pedig Németh Istvánt, az Első Magyar A. Bizt. Társaság elnöket ajánlja. Németh János régi, valóban értelmes és mindig használható tagja volt a testületnek. Németh István pedig városunk egyik kedvelt polgára, a ki csupa érdeklődés és csupa agilitás, szóval olyan, a ki városában is bizony megállaná a helyét. Kivülük sokan Schnetzer Nándor kereskedő nevét hangoztatják. Annyi bizonyos, hogy a bizottsági tagok közé azokat kell beválasztani, a kiknek avatott tudásától és becsületes munkálkodásától a közgyűlés értékben gyarapodik. Schnetzer Nándorról mindezt elmondhatjuk. Elvégezte a középiskolai tanulmányokat és tudását, valamint szorgalmát is az ipari haladás fejlesztésére fordította. Igazi szakember, a ki az iparosok érdekeit mozditaná elő.

A Tóvárosban a Függetlenségi Kör Király Istvánt, vagy Kollmann István jelölte, kiknek mindegyike régi függetlenségi ember. Kivülük Vigyázó Imre kulturfőmérnök nevét emlegetik azok, a kik a bizottsági testület értékét egy kiváló szakember egyéniségével kívánják gyarapítani. A most következő vízvezetési munkálatok, a csatornázások, valamint a város tervbe vit általános rendezése teljesen indokoltá teszi azok állásfoglalását, a kik elsősorban a szellemi erőt és pedig a legjobb szellemi erőket kívánják a város kormányzásában érvényesíteni. A választás december közepén lesz.

— **Kinevezés.** Soltz Gyula dr. szentesi ügyvédjelölt a pénzügyigazgatásához állami végre hajtónak nevezetett ki.

— **A „Deres” alkonya.** Nem sokan ismerték, de a kik ismerték, egyhangulag megállapították róla, hogy a képzhető legszerecsentlenebb vállalkozás, a mely nem azoknak okozza a vesztét, akiknek személyeskedéseivel mindenáron kellemetlenkedni akar, hanem annak a ki mindenképpen csomót akar keresni és végül maga sülyed el. A mint tudva levő, a lap csinálója elmulasz-

totta az utcai árusításra szóló engedélyt; kérni s e miatt lapját nemcsak többször elkobozta a rendőrség, hanem ismételtén összesen körülbelül 250 kor. pénzbüntetéssel is sújtotta. A polgármester megtiltotta a lap utcai árusítását, a melyet a lap csinálója megelébbezett Erre a következő minisiteri visszautasítás érkezett:

Magyar Királyi belügyminisiter.

138902/V. a. 1909.

Polgármester urnak 1909 évi szept. hó 17-én 5828. sz. a hozott véghatározatát, melyben Ketskés Elek székesfehérvári lakosnak a „Deres” c. heti élcslap utcai árusítása iránti kérelmét teljesíthetőnek nem találta, a nevezett által benyújtott felelkezés következtében fellüviszsgálván: indokainál fogva helybenhagyom azon hozzáadással, hogy a kérdéses hetilap nem képez oly sajtóterméket, melynek utcai árusítása közszükségletet képezne.

Erről polgármester urat az iratok visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem. Bpest, 1909. nov. hó 8 án.

A minisiter meghagyásból.

Szabó
minisiteri tanácsos.

A minisiter tehát nem látván közszükségletet a lap árusításában, jóváhagyta a tilalmat. Ez aztán annak a bizonyos papirosnak egyszersmind a végét is jelenti, a mit különben a csinálója is érez, a mennyiben — hir szerint — már régebben kerülte a nyomdafestéket.

— **A város gyomra.** Levágottat bika 5, ökör 148, tehén 127, tinó 10, üsző 17, borjú 175, bivaly 13, növendék bivaly 13, juh 799, kecske 3, és sertés 571.

— **Rablótámadás.** Az esküdtészi tárgyalásokra adott anyagot az a rablás eset, amely tegnapielőtt történt a kápolnásnyéki országúton. Mikler János 17 éves helybeli legényke, sürgős dolganak elvégzésére utazott a kápolnásnyéki országúton: A célhoz közel volt már, amidőn hirtelen rablótámadás érte. Varga János 20 éves kápolnásnyéki legény megrohanta, hosszas tusa után az árokba teperte s elvette erszényét, amelyben szerencsére csak 6 korona 50 fillér volt. A rabló legényt a törvényszék elé állították a csendőrök.

Persze mindkét ut, különösen a gyalogjáró kitérő karban van. Rendesen cementlapokból építik aszfalt helyett. A kocsiút ritka helyen van aszfaltozva, hanem élére rakott kemény téglából épül.

Ezek között a fasorok között emelkednek aztán fel az amerikaiak igen szép, legtöbbször fából s csak a nagyobb városokban kőből, vagy téglából épített háza. Természetes, hogy a fák bőséges árnyékot nyújtanak a házaknak is. A házak villarendszerben épülnek. Egymás mellé épített házakat csak a biznc városrészekben találunk, a többi helyen, még a legnagyobb városokban is, minden háznak megvan a maga virágos kertje, a melyet s úrún öntöznek (vizük a vízvezetékől mindenütt bőven van.) A házak földszintje, — a mint leirtam — a családé mellett az idegenek számára is nyitva van, az emelet azonban az amerikaiak külön családi szentélye. Az üzleti ügyeket másutt, a város forgalmas helyén intézik el, ott azonban nem lakik az amerikai. Reggel 8—9 óráig este 5—6-ig, az üzlet bezárásáig ott tartózkodik, ott eszi meg a rövid kis ebédjét is, akkor zárnak, mindenki hazamegy, a gazda is felül az automobiljára, vagy a legközelebbi villamosra s néhány perc múlva otthon szinte elfeledte a zakatoló élet rohanását, az ezernyi gondot, a melyben a feje egészen főtt, otthon csend veszi körül, a melyet legfeljebb a gyermekei lármája ver fel, nekiáll a virágágyainak, vagy a pomádás pázsitnak, babrál velük, öntözi őket. A szomszédok zaja nem zavarja, hiszen annyira messze vannak egymástól, hogy csak a kiabálás hallatszanék át. Az utca, az hasonlóan nem zavarja, hiszen az üzleti világnak nincs feléje dolga. Itt ebben az idylli csen-

deségben tölti az amerikai pihenési óráit, míg a legközelebbi nap vásári lármájába elvegyülnie nem kell.

Sok helyen láttam mindezt, de talán sehol se szebben, mint South Bendben, a mikor Bárándy dr. automobilján órák hosszát nyargalásztunk szebbnél szebb utcákon keresztül-kasul. Az egész városban jóformán 3 gyár van: a Studebaker-féle kocsigyár, az Oliver-féle ekegyár s a Singer-varrógépgyár. Ebből a három gyárból él jóformán az egész város, mintegy 50—60 ezer ember. S ezeknek a jó uraknak van annyi jó érzékük, hogy a milliókat nem csupán maguknak gyűjtik, hanem közjóétékenséget is gyakorolnak velük. A város szépsége, utai mind magukon viselik az ő jótékonyáguk nyomát. Az ekegyáros Oliver pl. főntart egy, a nevére elnevezett pompás hotel, a mely bármely nagyvárosban büszkén parádézhatna a pompájával. Haszna nemcsak hogy nincs beíró, sőt a mult évben is ráfizetett vagy 15 ezer dollárt. De büszke lehet rá, hogy ha idegen száll a városba, az ő szállodája oly elegánsan fogadja, hogy megnyalhatja utána a száját.

South Bendhez közel pompás fürdő is van egy csinos tónál, a mely körül az egész környék uri népe villákat épített s teljes kényelemben élvezi a nyárnak ezt a legkedvesebb ajándékát. Mielőtt Amerikától elbucsztan, ennek a kedves emlékét is magammal kellett hoznom, még pedig Bárándy dr. barátom igazán vendégszerető, kedves, nyaralójából.

Még egyet South Bendről. Itt van a Notre Dameról nevezett szerzetes atyák nevelő intézete, a hol Amerika legelőkelőbb családjainak gyermekeit nevelik. Hat éves

koruktól az egyetemi tanulmányok elvégzéséig mindent megtalálnak. Gyönyörű vidék, csendes, nyugalmas hely a természet ölen. Az intézetet egy egyszerű szerzetes alapította, a kinek a házikója még ma is kegyeletes emléken áll, ma azonban villaszerűleg egész paloták sorakozniak egymás mellé, minden pedagógiai eszközt oly tökéletes-ségben alkalmazván, a melyre a haladó kor szert tehetett. Templomuk, a mely az intézet mellett van, oly pazar fényvel van fölékesítve, hogy csodálásra lehetne járni.

A fiu nevelő intézetől egy jó félóránnyira egy hasonló, apácáktól kezelt nőnevelő intézet van. Ha jól tudom, 600 péca foglalkozik itt a nőnevelés szépséges tudományával. Epen az esti órákban értünk feléjük, a mikor az esti sétájukat végezték. Bizony bevallom, hogy életemben soha énnyi apácát nem láttam még együtt.

South Bend után a Niagarához indultam. Bárándy barátunk automobilja reggel 4 órakor már ott pöfögött a lakásom előtt. Ő meg akarta becsülni bennem a fehérvári embert s kihajtatott velem a vasútra. Szinte nehezemre esett megválnom a nekem legcsinosabb amerikai városról s a mit ígertem, meg is tartottam, mindenkit szivesen figyelemzetek, hogy ha Amerikába megy, South Bend meglátogatását semmi esetre se mulassza el.

Most a Niagaráról kellene beszélnem, de előbb egy másik s talán olvasóim által is régóta várt fejezet várja a megíratását: a magyarokról a mi honfűtéseinkről, a mi édes kedves, testvéreinkről.

(Folyt. köv.)

Fráter Loránd legújabb nótáskönyve
 épen most jelent meg és 2 koronáért
 kapható, Kükner Péter cs. és kir. ud-
 vari könyvkereskedésében Szekesfeh-
 érvárott.

A régi harag. A napokban Izsóf István
 csákvári lakoshoz éjjel bezörgettek. Izsóf felkelt
 és kiment, hogy megnézzék, kik azok és mit akar-
 nak. Alig lépett azonban ki, az éj sötétjében két
 alak neki esett s jobbról-balról össze-vissza po-
 fozták. Izsóf támadóit nem ismerte fel. Feljelen-
 tést tett a csendőrségen, mely azután kiderítette,
 hogy a támadók Izsófnak régi haragosai, Wind
 Alajos és Nagy Gábor voltak.

A visszatetű szaga és ize következté-
 ben oly nehezen bevethető csukamájoja végre jó
 ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a
 híres „Scott-féle Emulsió”-ban, mely minden
 gyógyszerárban árusítatik.

Tárgyatlan letartóztatás. A napokban
 megírtuk, hogy a rendőrségünk távirati meg-
 keresésére a győri rendőrség letartóztatta Pap
 Sándor újvárosi lakos, cipészt. Pap Sándor ellen
 az a gyanu merült föl, hogy Abbáziában 6 kö-
 vette volna el a 30000 koronás ékszerlopást. Hir-
 szerint Pap Sándor abbahagyta a mesterségét
 és sofőr lett. Mint sofőr követte el az ékszer-
 lopást is. Pap Sándor újabban hat hét óta tar-
 tózkodik Győrben és a legszegényebb sorban
 él. Kihallgatása alkalmával annyit ismert be, hogy
 volt Abbáziában, de a lopást nem ismeri be,
 sőt azt is tagadja, hogy sofőr lett volna. A győri
 rendőrség Papot egy napig fogva tartotta. Ez-
 alatt megérkezett a fiúmei rendőrség értesítése,
 hogy a tettest már régen elfogták.

Bőrbajokat,

bőrképzéseket, daganatokat és sebeket, melyek
 vérszegénységből erednek és nem akarnak gyó-
 gyulni.

SCOTT-féle EMULSIÓ

szüntet meg legjobban. A legtíz-
 tább alkotórészek, a melyek izletes
 módon könnyen emészthető krémme
 egyesítetnek a kiváló SCOTT féle
 oljárás által.

SCOTT-féle Emulsió-t

a legkiválóbbá tették és kétségbe-
 vonhatatlan hirnevet biztosítottak
 számára ezeknél a bajoknál.

Égy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér.
 Kapható minden gyógyszerárban.

Rövid hírek.

Hol a répa. Albert Erzsébet pákozdi lakos
 repaföldjéről ismeretlen tettesek 2 kocsi repát
 loptak. A csendőrök szorgalmasan keresik a tolvajokat.

A sándormajori kanász. Bili József Sere-
 gélyeshhez tartozó sándormajori kanász eladott a
 fehérvári hetivásáron két szép malacot 80 koronáért.
 Visszatérés közben ellopták tőle a malac
 árát. A csendőrök keresik a tolvajt.

Brutális ember. Szilána Pál sósokuti lakos
 11 éves leányát a napokban megharapta Dre-
 schenbreuner Ignác kutyája. E miatt azután Szilána
 Pál annyira megharagudott, hogy botot ragadva,
 elment Dreschenbreunerékhöz és azzal az épen
 külbő Dreschenbreunerémet alapsájn fejbeverte.
 Súlyos testisérts miatt feljelentették.

Vérszegénységre a sérülésorán; Rácalmáshoz
 tartozó Galambospusztaán a sérülésvesz lépett fel.
 A zánitot ellátandék.

Sékélyen megízgánt a lépfene.

Kertésztanulónak egy tíu, ki legalább
6 elemiiskolát járt teljes ellátással felvé-
tetik. Kümmel Béla műkörtésznél, Kort-u. 47.

Van szerencsem az igen tisztelt helybeli
 és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a
 bérletemben levő

Magyar Király szállodái

a legkényelmesebb igényeknek megfelelőleg reno-
 váltattam, a szállodai szobákba villanyvilágítást
 vezettettem be. A konyelem kedvéért a villamos
 csengőket közvetlen az ágyak mellett alkalmaztam.

Étteremben: A havi abonament 48 koronára
 szállítottam le. Az ételekből kis
 adagok is kiszolgáltathatók.

Minden nap frissen csapolt sör.
 Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy mé-
 lyen tisztelt vendégeimet, úgy az ételek, mint az
 italok tekintetében a legjobb, rendes polgári
 árak mellett, kifogástalanul szolgáljam ki.

Azon reményben, hogy a m. t. közönség
 szives támogatásával kitüntetés, maradtam kiváló
 tisztelettel

Barnai Ignác, vendéglős.

**VIDA ELEK kárpitos és díszítő, Szé-
 kesfehérvár, Megyeház épülete. Teljes fe-
 ltelőség mellett csakis elsőrendű munkák.**

Színház.

Első előadás.

Cstüörtökön reggelre meglepetés ért ben-
 nünket. Csipős dér szállott le a fáinkra. Mikor a
 nap kisütött, a pár nappal előbb még dús lombu
 fák alatt nem láttunk egyebet csak frissen hullott
 vagy hullongató szomorú halott leveleket. Szóval
 temettünk. Eltemettük a nyár pompáját, üde-
 ségét.

Emlékszünk rá. Tavaly is így volt. Szakasz-
 tottan így. Megjött a dér, megcsippte a fák leve-
 leit, halomra hullottak a szomorú temetésen s
 mi a kabátunkat összébbr húzva mondtuk:

— Menjünk a meleg téli szobába, vége a
 madárcsicsergésnek, vége a virágnak, a lombos-
 tornak — hervad már ligetünk, díszel hullanak,
 tarlott bokrai közt sárga levél zörög — menjünk
 a kedves téli szórakozásunkra, a tél megérkezett
 fecskehez, a könnyű, ide-odaszálló, de most a
 mi hajlékunkunk erese alatt tanyát találó szí-
 néseink mókái, csicsergése után, menjünk a
 színházba.

Igen Kaposváron hideg volt szegényeknek,
 fáztak, dideregtek, elfjöttek. Hozzánk s azt hiszik,
 hogy itt meleg színház, sőt a színházban meleg
 szivek várják őket.

A Szerelmi keringő jutott első előadásra.
 Szinte mosolyogtam, mikor az egyik lap
 a színház kulturmissziójáról hívtaszkodott. Ő
 Istenem! En teljesen meglepészem és szivesen
 írok a színházról minden jót, szépet, csak a kul-
 turán ne rontson, csak — pardon! ne tessék
 haragudni a szóért — csak ne disznóságokban
 utazzék.

Végignéztem a publikumon. Ezek nem
 kulturmissziót várnak a színházról, hanem mu-
 latni akarnak. Elsősorban megnézní, hogy mi-
 lyenek a színésznők? Olyan szép-e Bihar Erzsike,
 mint a hogyan a hír meg előzte. S mikor ezzel
 tisztában voltak, azt mondták: nagyon helyes,
 nagyon csinos, nagyon graciosus, helyes posztúrája
 van, se nem kicsiny, se nem nagy, éppen jó —
 ámbár a Kormosnak sokkal szebb ruhái voltak.
 Azután arra voltak kíváncsiak, hogy tud-e úgy
 játszani, mint Kormos? S akkor aztán sóhajto-
 tak, hogy — hogyan is mondjuk — milyen
 kár, hogy ma nincs disznóvá, hogy nincs
 benne annyi rugóknyság; anny pájzanság; anny
 minden, a miért Kormosba mindenáron szerettek
 volna beleharapni. De hogy a tánca bőven fe-
 dzi a Kormosét, az már igaz. De kicsoda tánc
 volt az, a mit Ivanfól együtt járt. A legáva-
 tottaab szakértők szinte nyeltek őket. Hát azéneke?
 Az is jó, de hát... gyenge, vékonyka a hangja,
 nincs elég tartalma s erőltetni kell, hogy jó erős
 torokhang révén: kellőleg érvényesülni tudjon.

Aztán feltűnt a másik esti csillag, Paxy Margit,
 a koloratúr primadonna. Ő is rekedt volt egy
 kicsit (az ördög vigye el a Fürst időt, hogy
 egész télen mindig hideg lesz! Miért is nem nyá-
 ron élveztük mi a színházat? neki is jobb volna,
 nekünk is, mert akkor nem kellene szegénynek
 erőltetni a hangját, a mely aztán sokszor szinte
 nagyon is erős a kellemesség rovására s inkább
 erőteljesség, mint csevegő csicsérgés. Itt aztán
 megint eszünkbe jutott Fábán Linka, a ki cso-
 dálatos koloratúr-primadonna volt: pompásan já-
 szott is, nagyon szépen énekelt is, az igaz,
 hogy egy kissé nagyon kiállott a gardából s nem
 illett bele a többiek sorába. Pardon! hogy a so-
 rokat nézzük. Szinte jól esett látnunk, hogy az
 igazgató az idén jobban válogatta össze a kórust.
 Persze nem a férfiakat értjük, (ugyan kit érdekel
 Vértés Miskának, meg a Szabolcsi Miksának a
 fizimiskája) hanem a hölgyeket, a kikből kiváltak
 az érdemben és súlyban leggazdagabbak, a
 többi pedig elég tiszteletreméltó egyformaságban
 s a szokásos sóvár tekintettel sorakozik spányol-
 salnak az ünnepekt, tapsokban és virágban gazdag
 primadonna felé. Ezek között foglalná el az al-
 primadonna Ardó Ilonka helyét jelenleg
 Ladányi Mariska, akinek a játéka bizonyára gyako-
 rlottabb lesz és magasabb nívón fog állani
 Ardónál, de viszont annak babaarcát aligha fogja
 pótolni.

Ezzel talán végeztünk volna is a kabinet-
 válás, vagy pardon! a megnyitó-előadás legér-
 dekesebb részével, a különböző tárcák, vagyis
 inkább szerepek újabb betöltésével. A sor most
 az urakon volna. És mivel mi ösztintén, komolyan
 és pártatlanul kritikát akarunk mondani: itt lát-
 juk a színház főértékét. A hölgyek lehetnek szé-
 pek, vagy pláne nagyon szépek, akkor nem tud-
 nak játszani. Ha tudnak játszani, akkor nem tud-
 nak énekelni, ha azonban játszani is, énekelni is
 tudnak, meg szépek is, pláne nagyon szépek,
 akkor Pestig vagy Kolozsvárig meg se állanak.
 Hanem a férfiak művészi tehetségeit méltányolni
 és elismerni kell. Azok a virágok, ezek a magba-
 váló gyümölcsök. Még pedig gömbölyű élvezetes
 gyümölcsök. Valóban fura beosztása a művészi
 értékelésnek. Férfiszínész özőnével és potom áron
 kap a direktor, szinte belekapaszkodnak. Talála
 kordjába, hogy le ne maradjanak. A mit a di-
 rektornak is nagyon meg kell fizetni, az a mű-
 vésznők világához tartozik.

Szalkai — ösztintén mondhatjuk — a meg-
 nyitó estén közönségre volt az egész darabunk.
 A többire kíváncsiak voltunk, ötlet mindig vártuk,
 pedig ismerjük, mint a rossz pénz. A flakeros
 mel'észerepéből oly jóízű alakítást csinált, anny
 bohóságot, ötletet, szellemet remekelt bele, hogy
 a színen létele alkalmával állandóan kacagtunk.
 Jól énekel Gyárfás Ödön (őtet már régebben
 ismerjük) még szimpatikusabban Ivanfi Jenő,
 a ki úgy látszik sok munkára van hivatva. Csak
 idegen kiejtésre ne kényszerítsenek szegényt
 szinte meg esett a szívünk. a nagy kinlódásán.
 A szemle befejezéséhez csak azt fliztük még,
 hogy Kovácsot a publikum tüntető tapsal-fo-
 gadta, pedig a szerepe talán a nyul farkánál
 is jelentéktelenebb volt.

Pardon! szinte el is felejtettük, hogy a
 darab tartalmáról szóljunk. Igaz, hogy könnyebb
 volna a bölcsesség követ' föltalálni, mint logikusan
 elmondani, hogy a Szerelmi keringőben mi ho-
 gyan, pláne hogy mi miért történik? Iclla bárónő
 (Bihari Erzi) felesége lesz Guido hegedűművés-
 znek (Ivanfi) Anikó (Ladányi Mária) pedig, Ger-
 vainsnak (Marosi). Előbb azonban össze-vissza-
 tévczik egymást, közben pedig Szalkai, mint
 flakeros mulattatja a társaságot, hogy belefájdul
 a vékonyunk. Aztán meg természetesen énekelnek,
 forgolódnak, táncolnak, már a mint az operákban
 szokás: Bihari és Ivanfi páros, tánca remek volt,
 gratulálunk hozzá. Szintgy belét táncot járt el
 Fekete Irén Ivanfi Jenővel. Nagyon szenvedé-
 lyesen szinte vadul járták s ezért nevezik apas
 táncnak; ámpár, az apas indiánok így bizonyára
 nem jártak volna.

A közönség óriási érdeklődést tanúsított.
 Telt ház volt mindenütt. Hát hiszen így is van
 jól. A Szerelmi keringőt (egy valóban bájos
 keringő, a melyet bizonyára sokszor hallunk
 majd a farsangban) pedig megnevezni bárki
 rosszabb nem lesz tőle. Igaz hogy jobb se, meg
 okosabb se.

Péntek.
Erdészleány. Zónában. A tavalyi szezon kasszadarabja jól sikerült és féházzal folyt. Az utóbbit szeretnék a rossz időnek betudni.

Heti műsor:
Vasárnap: D. u. Tatárjárás.
Este Szerelmi keringő.
Hétfő: Szerencse fia. (Zóna.)
Kedd: Sasfók.
Szerda: Sasfók.
Csütörtök: Buridán számara.
Péntek: Csókkirály.
Szombat: Iglói diákok.

Szerkesztői üzenet

A képeslap gyűjtökhöz. Egyik amerikai barátom azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy nem találnék-e ismerőseim között olyat, a ki hajlandó volna vele képeslevelezőlap cserébe állni. A ki a cserére hajlandó, szíveskedjék hozzá fordulni s szívesen szolgálok a teljes címmel. Az illető Chicagon túl Amerika szívében Minnesota államban gyönyörű vidéken lakik. Egyebekben pedig kedves poéta lélek, a ki legutóbb is ezt írta:

Szent földedre vissza vágyom
Világyöngy szép hazám!
Mindenütt jó, legjobb Otthon*
Érzi szívem igazán...

Szózat amerikai előzetőinkhez. Azt hiszem, hogy valamennyien megkaptátok a drága kis levélkét, a mely benneket a Tul az Oceánon című kitűnő könyv előzetésére szólít fel. Tehát csak buzgón gyűjteni! Mutassátok meg ennek a vén kopott, csorrogó Európának, hogy mit tudnak a magyarok Amerikában, hogy nem fájult még el az ősi szittya vér, mert amár nem koronákban, hanem centekben beszél, de az aztán csong és olgurul ideig is. Mi nektek 50 cent! Semmi! majd meglátjuk itt, hogy ki az igazi hazafi? hogy ki tud több megrendelőt gyűjteni? A mint látjátok, a többi kitűnő könyveinkre is előfethettek, a háromra összesen egy dollárért. A pénz előzetes beküldését a könnyebb leszámolás miatt kérem.

Anyakönyvi statisztika.

1909. november hó 6-tól 1909. november hó 13-ig.

Születés. Született: 10 törvényes fiú, 8 leány, törvénytelen fiú, 2 leány, 0 halvaszületett törvényes fiú, 0 leány, 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 20.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 3 törvényes fiú, 2 nő, 7 éven felüli 8 férfi, 1 nő. Összesen 14.

Eszerint a születés a halálozást 6-tal múlja felül.

Meghaltak:

Pozsár Imre r. k. népezenész, 47 éves Ósz-u. 16. — Scheer Lajos izr. magánzó 70 éves, Nádor-u. 7. — Szabó Katalin r. k. 13 napos, Deák Ferenc-u. 2. — Vig József r. k. földműves 87 éves, Sár-u. 26. — Nardai István r. k. 9 éves, Felsőkirálysor 21. — Rosch Jakab r. k. földm. napzs. 56 éves, Pestispincék. Brünhofner Károly 18 napos, Bőrgyár-dűlő. — Vince Erzsébet ág. h. ev. 7 hónapos, Palotai-u. 61. — Nagy Imre r. k. 8 napos, Sörpince-u. 54. — Varga Imre r. k. 2 hónapos, Cserepes-köz 3. — Koczás Károly r. k. 58 éves, uradalmi faragó, Szt. György-kórház. — Szili Károly r. k. kéregető 68 éves, Szt. György-kórház. — Bóдай József r. k. kisbirtokos, 58 éves Malom-u. 7. — Özv. Pohl Jánosné, Dunszt Anna r. k. 71 éves Major-u. 11.

Kihirdetések.

Sűsz Béla izr. bérkocsitulajdonos Vásártér 14 és Klein Sarolta izr. Berényi-ut 26. — Horváth György r. k. gazdasági intéző (magánzó) Jókai-u. 3 és Bognár Terézia r. k. Alsókirálysor 16,

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérn. kapható a szabd. hatyugyógyszer-tár által Majna-Frankfurt.

LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegeg ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatánál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kiparólgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

Takaréktűzhely különlegeségek, valódi dr. Meidinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia lakatosnál Jókai-utca 16.

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

ROPS

biztonsági gyorsfűző Tűzveszély kizárva.

Ha felborul — elalszik.

Szesz ki nem folyhat. Szeszfogyasztásban igen takarékos. Kapható minden jobb vasúri- és háztartási cikkeket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni. Képes prospektust ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részvény-Társaság BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/69.

Helybeli elárúsítók:

Knazovitzky Elemér, Krén Ignác, Róth Sándor, Schlammädinger Gyula, Burg Herman és ifj. Dittmár József.

!! Üzletáthelyezés !!

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy Székesfehérvár, Nádor-utca 3-ik szám alatt levő

cipész-üzletemet

f. évi november hó 1-én a püspöki palota mellé, Lakatos-utca 1. sz. alá helyezem át, hol elvállalom minden e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítését és javítását a legolcsóbb áron. Egyuttal felhívom a n. é. közönség becses figyelmét

kész cipőraktáromra,

hol a saját műhelyemben készült s a legkényesebb igényeket kielégítő kész munkákból továbbra is állandó készletet tartok.

Midőn a nagyérdemű közönségnek 25 éven át irántam tanusított szives támogatásáért köszönetet mondok, nb. pártfogását továbbra is kérve vagyok kiváló tisztelettel

Székesfehérvár, 1909. október hó.

Csúcs István cipésmester,

Székesfehérvár, Lakatos-utca 1. szám a. (a püspöki palota mellett.)

Kellemetlen BŐRKIÜTÉS

Alapelveim szerint minden kuruzslásnak ellensége vagyok, csakis orvosilag kezeltem magamat. És így felső hájjárd gyuladásaival az orvosi igénybe voltam. Négyhetti orvosi kezelés után javulás nem állt be! A receptel egy más orvoshoz mentem. Hat hét után ismét semmi javulás nem volt észlelhető. Így egy fél éven át próbáltattam, 6 orvosnál voltam, de teljes gyógyulásban nem jöhettem. Egyszer csak egy énekesnő a Zucker-féle szabad gyógyszerappant s a Zucker-krémet ajánlotta — s mi a csoda, ami engemet most megillet! — 5 nap után a kellemetlen bőrvizketeg teljesen elmúlt, a bőr egyhányászor lehámolt s a bajjól megszabadultam. Amint 6 orvos egy fél évben nem volt képes elérni, azt a Zucker-féle szabad gyógyszerappant, a "Zucker-krémet" egyetemben 5 nap alatt helyrehoztam. Több ezren, kik sömörben, bőrkéregben, bőrvizketegben, vizketeg bőrkéregben, bibircsokban, pattanásban stb. szenvednek, hasonlóképen nyilatkoznak a Zucker-féle szabad gyógyszerappantól, mely gyorsan s biztosan hat s amely több orvos által ajánlatnak s több szerzer beváltott. Darabjának ára (1¹/₂-ig) 1 kor. és (3¹/₂-ig) 2.50 kor. (arósebb hatáson). Ehhez hozzávaló Zucker-krémet (szirtalanit) a bőrkéremet legbárhatósebb s leguemezebb alakja. Tubus ára 2.50 kor., kis tubusban 1.25 kor. Figyelem! Kell a kizárólag általunk használt eredeti csomagolásra és ne engedjünk rábeszélésnek, holmi "pótszeres" vásárlása ellenében. A Zucker szabad gyógyszerappant és a Zucker-krémet nem pótolja semmi.

Valódi kapható Székesfehérvárott **STEINER BÉLA** drogériájában.

Gróf Esterházy

**Csákvári uradalmanak
Vértess-nánai pagonyában
Pusztavám mellett**

kitűnő minőségű száraz tűzifa eladó és pedig:

Bükkhasáb, erdei méterenként 9 kor.
Kevért dorong, " 7 kor. 50 fill.
Kevért tuskó, " 7 kor.

Megjegyzendő, hogy ezen méterek 1.35 méter magasak, 1.10 méter szélesek, úgy, hogy ezen méterekből 3 méter tesz ki egy régi ölet.

Eladási helyre vezető utat a vértess-nánai erdésziaznál mindenkor megmutatják.

Gróf Esterházy hitb. erdőhivatala
Csákvár.

VÉDJEGB.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árúaitól csak a védjeggyel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek és nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miert is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
SZEKESFEHÉVR.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban.

Székesfehérvári utmutató.

Fűszer:

FLITS PÁL FIA
fűszer és csomagoló üzlet
Nádor-utca 4.

SZIGETHY TESTVÉREK
közvetlen kávébeposztala és
fűszer csemegé kereskedők
Kossuth-utca.

IFJ. TÖGLGYULA
festék és cement
főraktára.
Városház-tér 1 sz.

**Keresztény
fogyasztó szövetséget**
Szűgyény Marich-utca.
Fiók üzlet Zámoly-utca.

BRUZSA GYÖZŐ
fűszer, festék és liszt ke-
reskedő
Széchenyi-utca 58 sz.

IFJ. GRÜNSCHNEK JÁNOS
fűszer, liszt, vegyeskeres-
kedése
Szférvár, Halász-utca 1.

KÜMMEL KÁROLY
csemegé, fűszer és liszt
kereskedő
Rákóczi-utca 7 sz.

Noskó Horváth Gyula
fűszer, liszt és borkereskedő
Halász-utca 10 sz.

Hus:

FLEISCHER MÓR
mészáros mester
lakola-utca
Marháus.
1 kgr. I. r. levésűs 20 Kr.
" " " " 24
" porkölt és gulyás 24
" felső, rostélyos
és hátszín 28
" Borjúhús.
1 kgr. combja 36 kr.
" vesés 34
" eleje 30

Cukrász:

BINDER GYULA
Városház-tér 5 sz.

Divat:

Keresztes Zsigmond
divat árúháza
Városház-tér.

Knazovitzky Béla
kamurai szállító, kalap, cipő,
uri és női divat különleges-
ségek nagy raktára. Szabott
árak.
Nádor-utca.

FALVAY FERENCZ
úri és női divat
Kossuth-utca.

KOVÁTS ANTAL
úri és női divat
Városház-tér.

VARGA ISTVÁN
női szabó műterme
Nádor-utca 7 sz.

ORSZÁGH IMRE
női szabó
Kossuth-utca 12 sz.

**Singer Co. varrógép
részvénytársaság**
ajánlja eredeti varrógépeit
Bognár u. 2 sz.

Rehorska Vilmos
műfesto és vegytisztító
intézet.
Üzlet: Maltér 1.
Telep: Tobak-utca 21 sz.

NOLL NÁNDOR
műfesto és vegytisztító
intézte
Városház-tér

PAPP KÁROLY
utóda Szatkovszky József
műszaki festő vegytisztító
intézte
Üzlet: Városház-tér 5 sz.
Telep: Palotai-utca.

AUERBACH JÓZSEF
mosó intézete
Jókai-utca 10 sz.

NAGY IGNÁCZ
mosó intézete
Lakatos-utca 10 sz.

Férfiszabók:

KISS ANTAL
Kossuth-utca 4 sz.

FAZEKAS LAJOS
Kossuth-utca 13 sz.

Cipészek:

HÁRY GYULA
anatómiai cipész üzlet
Budaai út 28 sz.

POLLÁK REZSŐ
férfi és női cipész
Nádor-utca 7.

Sándorovits testvérek
úri és női cipészek
Sas-utca.

VIRÁGH I. FERENCZ
Simor-utca 2 sz.
úri és női cipész.
Saját készítményű cipő
raktár.
Megrendelések pontosan
eszközöletnek.

Fürdő:

ÁRPÁD-FÜRDŐ
Kossuth-utca.

Különlélek:

PETE GYULA
fényképész
Várkor-ut 28 sz.

KLÖNNER PÉTER
cs. és kir. udvari könyv,
zenemű, papír és fényké-
pező cikkek kereskedése.
Nádor-utca.

HEILMÁN SÁNDOR
könyvtészte
Szent Imre-utca 1.

HEIN MÁRTON
hangszerkészítő
Kossuth-utca 2 sz.

Schnetzer Nándor
üveg, porcelán, épület üveges
Szűgyény Marich-utca 5 sz.

PAPP LÁSZLÓ
vaskereskedő
Szűgyény Marich-utca 1.

KNAZOVITZKY ELEMÉR
vaskereskedő
Nádor-utca.

PAPP SÁNDOR
szj és nyereg gyártó
Nádor-utca.

IZINGER KÁROLY
szijgyártó
Bank-utca

KÜMMEL BÉLA
mű és korskedelmi
kerésztető
Kossuth-utca.
Telep: Kert-utca.

Neubarth Lipotné és társa
óras és órszerész
Nádor-utca.

BAKOS JÓZSEF
kádármester
Malom-utca 6 sz.

KOVÁCS GYÖRGY
kocsigyártó
Fazekas-utca.

GERVEIN MIHÁLY
kovácmester.
Készít mindennemű új és
divatos kocsikat.
Vörösmarty-tér 1.

KÖNIG KÁROLY
kovács és kőszőrűs
Városház-tér.

KÖNIG JÓZSEF
kősműves és kőszőrűs
Kossuth-utca 7.

Vendéglők és kávéházak:

BARNAI IGNÁCZ
Magyar Királyhoz címzett
kávéháza és szállodája
Nádor-utca.

Öz. Emehet Gyuláné
Dréher főle sörcsarnoka
Bank-utca 1 sz.

GÁRDOS ZSIGMOND
"Korzó kávéház"
Nádor-utca.

HEGYI JÓZSEF
Szintházi sörcsarnok
Nádor-utca.

IFJ. HÉJY IMRE
Arany Ponty
vendéglős
Maltér 3 sz.

KUNTNER JÓZSEF
beszálló vendéglős
Palotai-utca 33 sz.

Építők:

SZABÓ JÓZSEF
építési irodája
Várkör-ut 43 sz.

JÁMBOR ISTVÁN
kovács és ácsmester.
Vásár-tér 22.

Vanka Testvérek
ácsmesterek
Palotai-utca 71 sz.

Kszantner és Pinter
testvérek
építési vállalkozók
Felsőkirálysor 49 sz.

STREIT JÓZSEF
ácsmester
Palotai-utca 57—59 sz.

KISS KÁROLY
építési irodája
Szűgyény-utca 10.

Ifj. Steszkál Ferenc
okl. kőműves mester és
építési vállalkozó
Szűgyény-utca 2 sz.

MARCO DEMARKO
beton és mozaik készítő
Kert-utca 7 sz.

PEHAKKER ANDRÁS
építési vállalkozó
Csonka u. 9 sz.

Asztalosok:

NAGY JÓZSEF
épület asztalos
Széchenyi-utca 24 sz.

NYÁRY GYÖRGY
kamurai szállító
épület és mű asztalos
Felsőkirálysor.

FÜSTÉR LAJOS
mű asztalos
Megyeház-utca 15 sz.

KUTI MÁRTON
épület és butor asztalos
József-utca 2.

TOMAN JÁNOS
mű butor és épület
asztalos
Maltér 19 sz.

BODA GYULA
épület és butor asztalos
Lövöldé-utca 12 sz.

Lakatosok:
ZILAY GYULA
mű és épület lakatos
Bátya-utca 8.

KILI JÁNOS
épület és mulakatos
Ösz-utca 21 sz.

KOVÁTS JÁNOS
géplakatos műhelye
Maltér 9 sz.

Festők:
GERLITS JÓZSEF és FIA
szobafestő és mázoló
Jókai-utca 2 sz.

Schmöltz László
cim-, szobafestő és
mázoló
Vásár-tér 17 sz.

GUTMANN L. és FIA
szoba, cim-cimer és fanomű-
festő,
lakik Régi György-utca 7.

Temetkezés:
HERMANN KÁROLY
és TÁRSA
"Kegelet" temetkezési
vállalat
Kossuth-utca